

מזת יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזע שליט"א בעל 'מותיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

עצמיתה של הקפדה ומחלקת - עד כמה?

איתא בגמרא (ב"ב) 'המושלים' - אלו המושלים ביצרים, 'בואו חשבון' - בואו נחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה. והינו שבכדי לזכות לטהר הלב ולמדות טובות וישרות, עלינו לערוך חשבון נפש עם עצמנו על מעשינו ודרכנו, האם אנו נוהגים כראוי.

ועקר הבעיות מתחילות כשאדם חושב על עצמו, שהוא עושה וישהו ושהוא מנהל את הענינים, ומחמת כך כשמישהו פוגע בו וננסות בו רגשות של טינה וכעס, ומשם כבר הדרך קצרה להגיע למעשים רעים ה' ירחם, ועל פן ראוי לנו ליחד בכל יום זמן בכדי לשוחח עם עצמנו שאנו לא מנהלים את העולם וגם אם קרה שמישהו פגע בנו נתאזר בענוה ובסלחנות כרצון האל.

וניספר כאן מעשה מצמרר בענין זה. מאז שאני זוכר את עצמי, אני זוכר את הקשר החם הטוב והמשפחתי עם הדודים מהמושב בדרום הארץ, הדודה היתה אחותה היחידה של אמי, וגם מצד אבי לא היו לנו דודים בארץ, כך שהקשר המשפחתי שהיה לנו אתם היה מיוחד במינו.

השנים שחלפו הפכו את הורי כמו גם את הדודים לסבא וסבתא, עבדה <<

לקח מהפרשה

לעשות עסק מהעקר בלבד!

בעולם הזה.

וזה יסוד המסעות שהיו לכלל ישראל במדבר, כמו שנקרא בפרשת השבוע הבא. הקב"ה למד את כלל ישראל במדבר שאין קביעות בעולם הזה, ולפיכך לפעמים היה הענין עולה, וקא בדיק כאשר סימו להתמקם במקום החדש.

ובכל מסע ומסע היה לכלל ישראל למוד לחיים, לפעמים היו אלו המתאוננים וקרח שלמדו את כלל ישראל לא להתלונן ולראות את כל הטוב, ולפעמים היו אלו בלק ובלעם שהראו לכלל ישראל כמה טוב יש להם, כמה ה' שומר עליהם גם בלי ידיעתם.

וכן לכל אחד ואחד יש במסעות שבמשך ימי חייו, כל מיני מקרים שהקב"ה שולח לו, בכדי לקרב אותו אליו יתברך, שלא ישקע בעולם הזה, שלא יעשה מהטפל עקר. לפעמים קורה לאדם שפוגעים בו או שלוקחים לו דבר מסים, וזה תזכרת מהקב"ה שהכל עראי וחולף.

דוקא כאשר אדם מתבזה, דוקא כאשר יש לאדם קשיים, הוא מתקרב לבורא, כי הוא מרגיש שאין לו שום חסן מבלעדי הבורא יתברך, כאשר אדם חי בהרגשה של חיי נצח, אזי כאשר הוא מקבל ביוזנות <<

בפרשתנו מובא המעשה של בני גד ובני ראובן, ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד וגו'. התורה פותחת בענין המקנה שהיה להם, היות שלפי דרגתם הגדולה חבבו את ממונם יותר מגופם, שאמרו למשה "גדרת צאן נבנה למקננו פה" תחלה, ואחר כך "ערים לטפנו".

אמר להם משה, עשו את העקר תחלה, ובנו לכם ערים לטפכם ורק אחר כך גדרות לצאנכם. אמר להם הקב"ה, אתם חבבתם ממונכם יותר מנפשותיכם, חייכם שאין בה ברכה, שנאמר "נחלה מבהלת בראשונה ואחריתה לא תברך" - שגלו כמה שנים קדם שאר השבטים (מדרש תנחומא ז).

ויש להבין, מה הקשר בין הגלות למה שחבבו את ממונם יותר מדי? והנה בקלות שבפרשת בחקותי נאמר, "אז תרצה הארץ את שבתיה", ורש"י מביא מחז"ל ששבעים שנות גלות בכל היו כנגד שבעים השמטות שכלל ישראל לא שמרו.

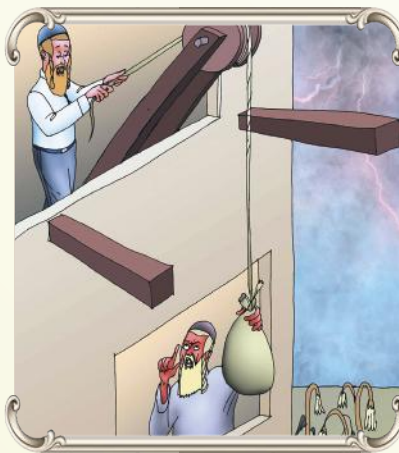
המצוות של שמטיה ויובל, נועדו להזכיר לנו שאנו עראיים בעולם הזה. וכאשר אדם לא מפנים זאת, הוא מרגיש בעל הבית - הוא טועה לחשב שהוא יהיה כאן לעד והוא עושה מהנכסים עקה, אזי הוא יוצא לגלות ושם הוא מבין שהוא בסך הכל אורח

בימים אלו, שאנו מבקשים על בית המקדש, אנו מבקשים על הדעת שהיה בבית המקדש, שכלם היו שמחים וקרובים לבורא ברוך הוא. לכל אחד ואחד יש תמיד קשיים, לאף אחד לא הולך הכל חלק. אסור לנו לעשות את הטפל עקר, לא לחיות כל היום במחשבות על הטפל - עד כדי כך שהמזון יהיה יותר חשוב מהרוחניות ומהמשפחה חלילה.

גם אם קשה לך זה לא צריך לתפס לך את כל היום. כאשר אתה מגיע הביתה, תתמלא באשר שיש לך משפחה, שכל הוו לא ישוה בהם. תשקיע בבית שלך - בבני ביתה תשמח את הילדים שלך שהם ההמושך שלך בעולם הזה. תשקיע בתורה, במצוות ומעשים טובים, שהם ורק הם יעמדו לך לנצח נצחים. אל תסחף פלך אחרי המקנה - המזון, ושאר דברים שוליים, אל תהיה ממרמר בגלל זוטות.

ובכדי להנצל מכה עלינו לעצור ממרוצת החיים, להכנס לחדר או לשאר מקום שיש לאדם ישוב והרחבת הדעת, ולשבת ולפרט את כל הטובות והחסדים שיש לנו. יש לך בריאות - אתה מיליארדר! יש לך משפחה - אתה מולטי מיליארדר! אתה יהודי, ואתה יודע שאתה יהודי - אין מאשר ממך בעולם! אתה זוכה לעסק בתורה ובמצוות ועוד בארץ חמדה טובה ורחבה - יש לך כל טוב בזה ובבא. ומתוך כך לרקוד ולשמח ולהודות לבורא ברוך הוא באהבה.

במקום לחשב כל הזמן על השני, מה יש לו ואיך הוא מצליח, תחשב על עצמך איך אתה מצליח, כמה טוב וחסד ה' משפיע עליך וגם כמה שחסר לך זה הכל מה', בכדי שתהיה קרוב אליו, ה' רוצה

כאשר אתה רואה את שכנך שבנה עוד קומה, תברך אותו ותהיה עם עין טובה...

אותך לידו קרוב ממש.

והנסיון יוכיח, שאשר יש לאדם קשיים, הוא קרוב הרבה יותר לבורא ברוך הוא. ולמה לחכות לקשיים? תשקיע בתפלות על עצמך על הבריאות שלך ושל בני ביתך על העולם הבא שלך ושל הסובבים אותך ה' מחכה לתפלות שלך! ה' רוצה לשמע את הילדים שלו, כפיכול כמו שכל אבא מחכה לשמע את הילדים, ומצפה שיהיו עמו בקושה.

כאשר אדם חי בהרגשה טובה שהכל טוב, אזי גם תפלותיו ובקשותיו לא באות בדרך של טרנייה, הם באות מתוך הכנעה. כאשר אדם שמח ומאשר בחלקו הטוב, הוא לא מקפיד על אף אחד, טוב לו, הוא מסתדר עם פלם, וכלם מסתדרים אתו. אדם שיועד להעריך את כל הטוב שיש לו, הוא מפרגן לכלם.

כאשר אתה רואה את חברך או את שכנך שבנה עוד קומה, או שקנה בנין חדש ומרוח, במקום לחשב מהיכן יש לו כסף, ומה הוא הולך לעשות עם זה, תברך אותו ותהיה עם עין טובה. תברך אותו שצליח בכל עניו, שיאריך ימים, ושהקנינים הגשמיים שלו יביאו אותו לקנינים רוחניים, תברך, תאחל לכלם טוב, תאיר לכלם פנים, וזה יעמד לך לנצח נצחים.

הוא לא נפגע מכה, הוא מבין שזה רק חיצוני, שהכל שייך לתחום הטפל, הוא דואג תמיד לחיי הנצח שלו ואינו עושה עסק במזיונות על דברים עראיים וחולפים.

והדבר ידוע שאשר אדם חושב שהכל מגיע לו, הוא ימצא תמיד מה חסר לו ועל מה להתלונן, אולם כאשר אדם ידע שהוא בסך הכל אורח בעולם הזה, הוא יעריך כל דבר טוב שהמארח הגדול - הקב"ה נותן לו, והוא לא יתלונן על כלום.

וכך זה גם בסדר החיים, שיש לאדם חברים בילדותו בחדר ובמקום מגוריו, ואחר כך הוא עובר ליישיבה קטנה ועוזב את חבריו, ואחר כך ליישיבה גדולה ולכולל. והכל בכדי להזכיר לנו שאין קביעות, החברים, הסביבה, המקום - הכל משתנה וחולף, שלא נטעה לעשות עסק מהענינים שסביבנו ולא מהעקר.

וכן לפעמים אדם צריך לעבור דירה או שהשכנים שלו עוברים דירה, ולא דוקא מעבר דירה, אלא בזמן שאדם יוצא לכמה ימים של נפש והוא אורז מזודה ומכניס שם חפצים שונים שהוא זקוק להם, זה זמן להתבונן שיבוא יום ונצטרך כל אחד ואחד מאתנו לארץ את חפצנו ולעבר לטרקלין, ורק מה שהכנסנו לתרמיל ישאר לנו לנצח.

"רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין". אדם טועה לחשב שהוא יחיה כאן לנצח, הוא רב עם השכן על מרפסת שהוא הוציא, הוא רב עם אשתו על דברים זוטרים, כי הדברים הללו הם העקר אצלו. וכאשר אדם ישכיל שהכל חולף, הוא לא יעשה עסק מפל דבר.

כאשר אדם ישכיל שהעולם הזה חולף, הוא לא ידחה כל דבר למחר ומחרתים כאשר הוא יתבונן בדבר טוב שהוא קבל מאשתו הוא יודה על כך מיה, ולא ישמור את אמירת התורה והפרת הטוב לפעמים אחרות. וכן הוא יאמר לקב"ה מלים של הודאה ואהבה בכל יום, מתוך ידיעה שלא לעולם חסון, ולא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה.

כאשר אדם מנח במזון שלו וחושב שהוא מנהל את עניניו, אזי הוא עלול להגרר אחר מזונו ולחשב רק עליו, מבלי להעריך ולקבץ את העשירות הגדולה שלו, והיא הרוחניות והילדים. וזה נובע מחמת שאדם חי את עצמו בלבד. ועל זה אנו מתבוננים בבין המוצרים, שאשר אדם מלא בטענות, זה מראה שחסר לו דעת של הפרה בכל הטוב שסביבו.

כאשר אדם היה מגיע לבית המקדש, הוא היה מקבל מהכהנים הצדיקים לדרתם דעת של אהבת ה', מתוך התבוננות בכל השפע שיש לנו. היאך להדבק בבורא בשמחה, מתוך התבוננות בכך שאנו עשירים ולא חסר לנו כלום.

חז"ל אומרים, "כל המקום נפש אחת מישראל, כאלו קים עולם מלא". כל יהודי ויהודי הוא עולם מלא של טוב, והתפקיד שלנו לעסוק בתורה ולראות כמה ה' מטיב עמנו, ולהדבק בדרך הישרה, לעשות חסד עם הבריות, להחיות ולרומם אנשים.

כל אחד מאתנו מרגיש כמה הוא מתרומם כאשר נותנים לו מלה טובה, כאשר אומרים לו 'אתה איש מיחה, יש לך לב טוב כל כך, אני מתחזק ממך מאד'.

הדבורים הללו מרוממים את האדם ונותנים לו כוחות להתעלות ולצאת ממצבים קשים וחלישות הדעת שאדם נתון בהם. ואם כן, למה שלא נאמר זאת לאחרים ונרומם את רוחם!?

חז"ל בתענית (כב.) מספרים על

אותם אנשים שחזקו ושמחו בני אדם - שהם בני העולם הבא. מלה טובה שאתה נותן לשני, אתה יכול לקנות עולם הבא. נקדיש קצת מחשבה על השני.

גדולי ישראל לדורותם עם כל עבודות ה' הגדולים שהיו להם, הם תמיד ירדו לאנשים שסביבם ונתנו להם את ההרגשה הטובה ביותר, הם היו אמנים איד לרומם ולחזק את האנשים השבורים שבאו לפתחם. נדבק בדרךם נתן לאחרים ונוקה לכל טוב בזה ובכא.

כמו שאמרו חז"ל (ב"ב) 'הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפסיד בדברים מתברך באחד עשרה ברכות - כאשר אתה מחזק ומרומם ומסייע לחברך במלים טובות אתה מתברך בכל טוב, וראוי להשקיע בכך זמן ולקנות חיי נצח.

א. בשלש השבועות אנו לא שומעים מוזיקה, בכדי שנוכר שחסר לנו המוזיקה האמתית, שהיתה בבית המקדש שכלה שמחה ואהבת ה', ושעל ידה היה החוטא חוזר בתשובה שלמה, ונלמד מכך לשמוע תמיד רק שירים כשרים, שעל ידיהם נפתחים הנימים שבלב לאהבת ה' ויראתו.

ג. כשיש לאדם מצוקה בדירה עליו לבקש בתחלה על דירתו של הקב"ה ואחר כך יבקש על של עצמו.

ב. בימי בין המצרים צריך להיות באבלות על מה שחסר לנו בחרבן הבית, שזה דרך ה' שהיינו מקבלים שם מהכהנים, ויחד עם זה להתבונן שדוקא מתוך החשך תצמח הישועה, וזו

ד. כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" - הכהנים הצדיקים היו מלמדים דעת לעם הבאים לבית המקדש, היאך לחיות את חסדי ה' שעמנו, בגוף שפועל בנו בכל רגע ורגע.

פנינים מצוידים

מיני סכנות, וכן כשדוד מלכנו היו בא לבית המקדש היה מגולל בקרבנותיו הודאה לה' על כל חסדיו וכגון שהיה מפרש 'לחם גלל תודה' שהיה מודה לה', על ידי קרבן תודה, על הלחם שרומז לאשה של האדם, וכן היה מפרש את כל עבודותיו לתכלית של הודאה והפרכת הטוב לה'. ואמר: "חסד אל

אמרו חז"ל (ברכות): "מקדש ודעה נתנו בין שתי אותיות" - המקדש היה נותן לאדם דעת, דעת של הודאה, ודעת של שלום עם הזולת, מתוך סבלנות בלי לקנאות זה עם זה.

כאשר אדם היה מגיע לבית המקדש, הוא היה מקבל מהכהנים הצדיקים לדורתם דעת

של אהבת ה', מתוך התבוננות בכל השפע שיש לנו. היאך להדבק בבורא בשמחה, מתוך התבוננות בכך שאנו עשירים ולא חסר לנו כלום.

בימים אלו, שאנו מבקשים על בית המקדש, אנו מבקשים על הדעת שהיה בבית המקדש, שכלם היו שמחים וקרובים לבורא ברוך הוא. ובכל יום היו מביאים לבית המקדש קרבנות כמו קרבן יולדת או קרבן תודה על נסים שנעשים להם שנצלו מכל

כל היום" - שראה בכל דבר את חסד ה' שבו.

וכן אנו צריכים להתבונן בכל עת היאך אנו מכניסים את הדעת של בית המקדש לביתנו, דעת של הפרכת הטוב לבורא ושל שלום ושלווה עם כל הסובבים אותנו, ולבקש מהבורא שנוצף בקרוב לבנין בית המקדש, שבו נעלה ונראה בהלל והודאה לבורא על הארץ הנפלאה, הפרות, וכל השפע שהוא יתברך משפיע עלינו.

הדרך להנצל מהמדות הרעות

"לאסור אסור על נפשו"

צריך באור מה הפל של לאסור אסור? ונראה לבאר שכונת התורה למדנו שהדבור של האדם קובע את מהותו לטוב או למוטב, ועל כן כתבה התורה שפשאדם אוסר אזי האסור נקבע בנפשו.

מכאן נלמד שפשאדם מרגיש בעצמו מדות לא טובות, שיעשה תרגילים עם עצמו בכדי להגמל מהם, כגון שיש לאדם כעס שיאמר

לעצמו 'ענק'ל האם שנה לך לבעוס? הרי על ידי הכעס אתה מאבד את ישוב הדעת שלך והשכל שלך כבר לא עובד, ולא עוד אלא שאנשים שונאים אדם כעסו, וכן הכעס גורם לך מחלות וזה מקצר את החיים והאכל לא מתעכל כמו שצריך!.

וכן ישנו לעצמו באריכות על גדל הנזק שיוצא מהכעס, וכן יאריך לפרט את מעלת השלוה, ועל ידי זה במשך הזמן יקנה בנפשו את מדת השלוה והנעם, ויסלוד כעס, וגם

בעת הנסיון יהיה לו בנקל להתגבר על כעסו, וזה היה הדרך של החפץ חיים כידוע - ליחד לעצמו בכל יום זמן לדבר לעצמו במה עליו להשתפר וכיצה, ועל ידי זה קנה בנפשו את כל המדות הטובות, וכשאדם צועד בדרך זו הוא עולה ומתעלה.

אך כשאדם אינו מתכוון כראוי לשלוט על עצמו, אזי קשה לו לעמוד בעת הנסיון, ה' יזכנו לשלוט על המדות שבנו ולנתב אותם כראוי.

המשך הסיפור מעמוד א'

זו לא הפחיתה את הקשר והאחווה שבין שתי המשפחות, הרבינו להתארח זה אצל זה בשמחות וכדומה, כך קרה גם באותה שבת אמללה, שעליה נסוב ספורנו... שרוליק הבן של הדודים הגיע לגיל בר מצוה, וכל משפחתנו כולל הילדים הנשואים על משפחותיהם, הגענו למושב הקטן כדי להשתתף בשמחה, הכל עבר בשלום ובאחווה, עד לזמן הקדוש בו נשא אבי דרשה, איני זוכר בדיוק מה אמר, ברם משהו בדברים שנשא בדרשתו, גרם לזכוח קל שלאחר מכן בעת הסעודה המשפחתית הפך לזכוח עצמתי, בסופו של דבר משפחתו של הדוד התקיפו את אבי, והוא נותר יחידי בדעתו, ופניו הסמיקו והחיוורו חליפות, ברור היה לקלם כי אבא נפגע קשות, סימנו את סעודת שבת של הבקר באוירה קפואה.

בשל מה שהתרחש, וחדורה רצון לישב את הדודים ובכונות להתנצל ולהתפייס, היא הרימה טלפון באחד מילות השבוע לדודים מהמושב, כשענו מהצד השני פתחה אמא בשלום חם ונלהב, צליל חס וברור של נתון עלה מעברו השני של הקו, מישהו ישם לא מוכן לשמוע את קולם של הדודים מירושלים!

שנים מספר חלפו מאותה שבת אמללה, הנתק בין שתי המשפחות היה מחלט, לא טלפונים, לא שמחות, שום כלום! דומה היה כי את הנעשה אין להשיב, הקרע הנו עמוק ובלתי נתן לאחוזי, ואז נחתה עלינו בבת אחת וללא שום הודעה מקדמת, הידיעה המצמררת מאנגליה - אריה אחינו הבכור, הסתבך עם הרשויות והוא נתון במעצר עד תם ההליכים המשפטיים, אבא שלי יצא בטיסה הראשונה לאנגליה בכדי להפגש עם עורכי דין ועסקנים מהקהלה.

אל ביתם של הדודים, ההלם היה מחלט, ומיד אחר כך פרץ משתי האחיות זרם של דמעות, אחר כך החלו נשמעים דברי סליחה ופיוס ושיחה נעימה קולחת ומשפחתית החלה להשמע בין כתליו של הבית הכפרי הקטן, בתוך כדי הדברים התברר כי אותה תקרית אמללה, שבה נתקה שיחת הטלפון, לא היתה אלא תקלה טכנית שהיתה באותה עת בקו הטלפון של המושב.

באותם רגעים ממש של שלום ושלוה, נפל דבר במשפטו של אריה אחי הבכור, אחד מעדי התביעה שלו חזר בו מעדותו, ובעקבות כך הצליחו עורכי הדין להביא לישחרורו בערבות מן הכלא, כשהם צופים סבויים גדולים לסיימה הטוב של הפרשיה כלה, גם מצבו של הדוד הפצוע הלך והשתפר בקצב מהיה, ובתוך אותם ימים התארסה בתם של הדודים, אחרי שנים של המתנה לזווג הגון.

מספור נזרא זה נלמד מהי עצמתה של הקפדה ומחלקת, ומאיך את גדל כחו של השלום. הבה נתחזק יחד להעביר למחל ולסלח בלי לעשות עסק מדברים קטנים ושוליים, שלבסוף יכולים להפך להרי געש של טינה כעס ומחלקת על חנם, וכשנצמד בדרך זו, גם ה' יתברך רב רחמיו ישפיע לנו רוח טהרה וקדשה ושפע כל טוב ברוחניות וגשמיות, ללא שום מסכים ומחיצות אמן.

כשהגיעה שעתי של הסעודה השלישית הודיע אבא שאינו חש בטוב, כיון שכה הלכתי לביתם של הדודים, והתנצלתי על שאיננו יכולים להגיע לסעודה, הם צידו אותי בלחמניות וסלטים שאותם אכלנו בדירת הארוח שבה שהינו, הפרדה מהדודים במוצאי שבת היתה קצרה והסתכמה במלות תודה רשמיות ומנמסות, לחיצות ידיים רפויות וכבר היינו כלנו על הטנדר שהוביל אותנו בחזרה ירושלימה. אמי היתה מלאה בכאב

